

A XI-a Convenție Europeană a Munților

Patrimoniul Cultural, Motor al Creativității, Inovării și Dezvoltării Socio-Economice pentru Viitorul Zonelor Montane

Casa de Cultură „Platon Pardău”, Strada Gării, Vatra Dornei, România
25-26-27 Septembrie 2018

Cea de-a XI-a Convenție Europeană a Munților își propune să aducă **patrimoniul cultural al zonei montane mai aproape**, nu numai de oamenii muntelui, dar și de societate, în întregul ei. De asemenea, urmărește să prezinte cum acest patrimoniu cultural poate fi folosit în diferite forme **inovatoare și moderne**, ca resursă, dar și pentru a promova creșterea **atractivității zonelor montane**, precum și pentru a arăta modalitățile prin care noile instrumente și practici pot să ajute în dezvoltarea unor noi modele de dezvoltare socio-economică sustenabilă. Astfel, populația din zona montană va fi ajutată să **exploateze mai bine întreaga valoare adăugată a patrimoniului cultural și să îl preschimbe într-un motor pentru dezvoltarea viitoare a zonelor montane.**

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Contextul celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

Conform UNESCO, patrimoniul cultural include atât **patrimoniul cultural tangibil – mobil** (picturi, sculpturi, manuscrise etc.) și **imobil** (monumente și situri arheologice etc.) – cât și **patrimoniul cultural intangibil** (tradiții orale, practici artistice, culinare, ritualuri tradiționale) patrimoniu care este **deosebit de bogat și diversificat în zonele montane**.

Zonele montane dispun de asemenea și de un foarte bogat **patrimoniul natural**, cu situri naturale ce au aspecte culturale (peisaje culturale), precum și caracteristici geologice, biologice sau fizice **ce au influențat viețile populației din zonele montane. Patrimoniul cultural și cel natural sunt, astfel, legate intrinsec, în zona montană**. Spre exemplu, pășunatul este o activitate agricolă tipică ce influențează aspectele naturale ale muntelui. Sfârșitul pășunatului poate fi sinonim cu abandonul terenurilor agricole, creșterea necontrolată a vegetației în peisaj și dispariția unei lungi tradiții culturale.

Patrimoniul cultural al zonei montane este periclitat de scăderea finanțării din fonduri publice, de provocările globalizării și urbanizării, de schimbările climatice, dar și de o presiune crescândă de ordin fizic și de mediu asupra siturilor de patrimoniu, survenită deseori din cauza practicării turismului. **O mai bună valorificare a acestuia este nu numai posibilă, ci și necesară**.

Prin intermediul Anului European al Patrimoniului Cultural, în 2018 Uniunea Europeană dorește să promoveze patrimoniul european și să dezvolte noi modalități de utilizare a acestuia, nu doar pentru scopuri de conservare a patrimoniului cultural, ci și pentru inovare în domeniul îmbunătățirii valorificării și transmiterii lui, în special către generațiile tinere. Aceasta poate contribui la găsirea de răspunsuri, la nevoia de a valorifica mai bine patrimoniul cultural în zonele montane.

Cu o globalizare în creștere, patrimoniul cultural și cel natural reprezintă unele dintre puținele resurse cu potențial de dezvoltare **ce rămân ferm înrădăcinate în teritoriile și populațiile locale și care au un puternic potențial de dezvoltare pentru zonele montane**.

Patrimoniul cultural al zonelor montane nu reprezintă doar o moștenire valoroasă ce vine din trecut, ci și **o resursă strategică pentru viitor, care poate aduce multe beneficii economice și sociale**. Există un mare potențial de inovare, care poate ajuta la reanimarea locurilor, dezvoltarea de idei antreprenoriale, sprijinirea dezvoltării economice directe și ocuparea forței de muncă, precum și menținerea atractivității zonelor montane. **Dezvoltarea viitoare a potențialului antreprenorial și de inovare** este vitală pentru zonele montane, pentru ca oamenii să exploreze noi căi de dezvoltare socio-economică.

Obiectivele celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

Această Convenție Europeană a Munților **își propune să aducă patrimoniul cultural al zonei montane mai aproape**, nu numai de oamenii muntelui, ci și de societate, în întregul ei. Ea va contribui la o **mai bună recunoaștere și valorificare a patrimoniului cultural** și va arăta modul în care adaptabilitatea și reziliența în zonele montane au menținut acest patrimoniu cultural peste secole. Va demonstra, de asemenea, că **patrimoniul cultural și cel natural sunt puternic interconectate**, în zonele montane.

De asemenea, Convenția are drept scop prezentarea modului în care acest patrimoniu cultural poate fi **utilizat în forme inovatoare și moderne, ca resursă, dar și pentru a promova creșterea atractivității zonelor montane**, precum și pentru a arăta modalitățile prin care noile instrumente și practici pot să ajute în dezvoltarea unor noi modele de dezvoltare socio-economică sustenabilă. Cea de-a XI-a Convenție Europeană a Munților va ajuta astfel populația din zona montană să **exploateze mai bine întreaga valoare adăugată a patrimoniului ei cultural și să îl preschimbe într-un motor pentru dezvoltarea viitoare a zonelor lor montane**.

În cursul acestei Convenții Europene a Munților, actorii montani – cercetători, inițiatori de politici, funcționari ai agențiilor de dezvoltare, fermieri, actorii din turism, precum și practicienii, vor:

Obține o **vedere generală asupra strategiilor și instrumentelor disponibile pentru a valorifica mai bine patrimoniul cultural din zonele montane**, în special, în contextul [Anului European al Patrimoniului Cultural - 2018](#);

Explora răspunsurile/acțiunile actorilor montani pentru a putea îmbogăți patrimoniul cultural în zonele montane, pentru a beneficia de oportunități și a facilita schimbul de idei între factorii interesați de zona montană, astfel încât să poată compara, îmbunătăți și transfera bune practici la nivel local și regional;

Dezvolta o strategie a patrimoniului cultural pentru Euromontana, ce va include o strategie de lobby și un plan de implementare la nivel de Uniune Europeană, național, regional și local.

Interpretarea va fi în limbile română, engleză și franceză.

AGENDA CELEI DE-A XI-A CONVENȚII EUROPENE A MUNȚILOR

Ziua 1 – Marți 25 Septembrie 2018 | Vizite de studiu 08.00 – 18.00

Punct de întâlnire: 07:30/ 07:45 în parcare hotelului Bradul-Călimani (Strada Republicii nr. 5, 725700, Vatra Dornei).
Plecarea autocarelor în aplicațiile practice va fi la ora 08:00

8.00 - 18.00 Vor fi organizate patru vizite de studiu, pentru o mai bună înțelegere a ceea ce înseamnă patrimoniul cultural din regiune și modul în care acesta este utilizat, ca punct forte pentru dezvoltarea sustenabilă a acesteia

Vizita de studiu nr. 1: în zona Vatra Dornei, organizată de Forumul Montan din România – în limba franceză:

Muzeul comunei Poiana Ștampei, expoziție de gastronomie locală, contact cu tradiția pastorală montană românească - stâna „Piatra Fântânele” (județul Bistrița-Năsăud), castelul “Dracula”, Muzeul Ouălor Încondeiate din comuna Ciocănești, sediul Parcului Național Călimani, Centrul de Economie Montană - CEMONT Vatra Dornei.

Vizita de studiu nr. 2: în ținutul Bucovinei, organizată de asociația Romontana – în limba engleză:

Comuna-muzeu Ciocănești, Muzeul de Artă Lemnului din Câmpulung Moldovenesc, Plimbare cu mocănița Huțulca – în comuna Moldovița, Muzeul Internațional al Ouălor Încondeiate din Moldovița, vizită la Mănăstirea Moldovița.

Vizita de studiu nr. 3: în județul Neamț, organizată de Agenția Zonei Montane – în limba franceză:

Mănăstirea Neamț, Rezervația de zimbri, Cetatea Neamțului, Muzeul meșterului popular Vasile Găman.

Vizita de studiu nr. 4: în județul Maramureș, organizată de Federația Agricultorilor de Munte Dorna – în limba engleză:

Satul Săcel: vâltoarea și daracul de lână, Mănăstirea Bârsana, atelier de prelucrare a lemnului, vizită gară mocăniță.

18.30 - 20.00 **Adunarea Generală Euromontana** (numai pentru membrii Euromontana)-locație: CE-MONT Vatra Dornei, Strada Petreni 49, Vatra Dornei 725700, Romania

20.00 - 20.15 **Imnul Munților Carpați și patrimoniul cultural în munții din România**, Radu Rey - membru al Senatului Euromontana

De la 20.30 **Cina la Casa de Cultură « Platon Pardău »**, Vatra Dornei, Strada Gării, Vatra Dornei 725700, Romania

Înregistrarea participanților, va fi posibilă începând cu ziua de marți 25 septembrie, între orele 17.00 și 20.00 la Casa de Cultură „Platon Pardău”, Strada Gării, Vatra Dornei 725700, Romania

Ziua 2 – Miercuri 26 Septembrie 2018

- 08.30 - 09.30** *Înregistrarea participanților la Casa de Cultură „Platon Pardău”, Vatra Dornei*
- 09.30 - 09.45** **Deschiderea oficială: Bun venit adresat de dl. Juanan Gutiérrez Lazpita**, Președintele Euromontana
- 09.45 - 10.00** **Cuvinte de bun venit adresate de organizatorii români:** Dumitru Daniel Botănoiu – Secretar de Stat, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Gheorghe Flutur - Președintele Consiliului Județean Suceava, Mirela-Elena Adomnicăi - Prefectul județului Suceava, Ilie Boncheș - Primarul municipiului Vatra Dornei

Sesiunea 1: De ce este importantă diseminarea patrimoniului cultural din zonele montane?

Moderator: Juanan Gutiérrez Lazpita, Președinte Euromontana

- 10.00 - 10.20** **“Patrimoniul cultural și dezvoltarea rurală în Carpații României”** – Dumitru Daniel Botănoiu – Secretar de Stat, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
- 10.20 - 10.40** **“Către o mai bună valorificare a patrimoniului cultural în zona munților Carpați”**, Harald Egerer, Conducătorul Biroului din Viena al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu, Secretariatul Convenției Carpatice
- 10.40 - 11.00** **“Contribuția zonelor rurale din UE la Anul European al Patrimoniului Cultural”** - Tom Jones, membru al Comitetului Economic și Social European pentru Europa”
- 11.00 - 11.15** Întrebări & Răspunsuri
- 11.15 - 11.45** *Pauză pentru cafea*

Sesiunea 2: Cum putem valorifica cel mai bine patrimoniul cultural și cel natural în zonele montane?

Moderator: Ros Bryce, Cercetător, University of Highlands and Islands

- 11.45 - 12.05** **“Patrimoniul cultural și natural: o oportunitate de dezvoltare. Studiu de caz în zonele desemnate de UNESCO”** – Andrea Porta, Cercetător, Santagata Foundation (CSS-EBLA)
- 12.05 - 12.25** **„Modalități de păstrare și valorificare a patrimoniului cultural montan din România prin conservarea muzeelor în aer liber și creativitate într-un spirit modern”** – Corneliu Bucur, profesor, Academia Artelor Tradiționale din România
- 12.25 - 12.45** **“Cum poate ajuta teatrul social și cel comunitar la redescoperirea patrimoniului natural și cultural? Proiectul TERRACT”** - Alberto Pagliarino, Actor, Centrul de Teatru Social și Comunitar, COREP”
- 12.45 - 13.00** Întrebări & Răspunsuri
- 13.00 - 14.00** *Prânz*
- 14.00 - 15.00** *Parada costumelor populare*

Sesiunea 3: Cum putem fi inovatori în utilizarea patrimoniului cultural din zonele montane?

Moderator: Jone Fernández, Foresight and European Relations Officer, HAZI

15.00 - 15.25 "Cum pot fi implicate tehnologiile digitale în patrimoniul cultural și cum pot crea interacțiuni inovatoare cu publicul? Exemplul proiectelor RICHES și REACH " Prof Neil Forbes, researcher, Coventry University

15.25 – 15.50 "Proiectul MEMOLA: Cum pot fi utilizate inovațiile și instrumentele TIC în promovarea patrimoniului cultural bazat pe agrosisteme tradiționale?" José Mª Martín Civantos, Universitatea din Granada

15.50 - 16.05 Întrebări & Răspunsuri

16.05 - 16.45 *Pauză pentru cafea*

Sesiunea 4: Cum poate patrimoniul cultural să constituie un avantaj pentru dezvoltarea socio-economică a zonelor montane? Schimb de bune practici

16.45 - 18.30 Vor fi organizate trei ateliere paralele, în care se vor face schimburi de bune practici în domeniu, pentru a se vedea cum poate fi utilizat patrimoniul cultural din zonele montane în scopul dezvoltării socio-economice.

Administrarea teritoriilor și a peisajelor culturale („Sala Oglinzilor”, Primăria Vatra Dornei)

Vor fi abordate: menținerea peisajelor culturale, gestionarea arborilor și a pădurilor, furnizarea de servicii de ecosistem (cultural) și conservarea pastoralismului.

Moderator: Enrico Calvo, ERSAF

Inițiativa 1 : **Sistemul de producere a sării din localitatea Añana, Țara Bascilor**, Andoni Erkiaga, Director al Fundației Valle Salado

Inițiativa 2 : **Adoptă un măslin, cu telefonul tău mobil, la Oliete și revitalizează solul agricol**, Alberto Alfonso Pordomingo, Co-fondator al Asociației pentru salvarea măslinilor din Oliete

Zonele rurale și urbane: consolidarea legăturilor (Sala Casei de Cultură)

Identificarea legăturilor dintre zonele rurale și cele urbane și evidențierea modului în care patrimoniul cultural poate fi diseminat și utilizat pentru oamenii și comunitățile care trăiesc în afara zonelor montane

Moderator: Tor Arnesen, Cercetător, Institutul de cercetări din Norvegia de Est

Inițiativa 1 : **Proiectul NIREA: Promovarea reconectării între societățile urbane și cele rurale**, Jone Fernández, Ofițer pentru Previziuni și Relații Europene, HAZI

Inițiativa 2 : **Școala de vară Moș Pupăză: Un model de împărtășire a creativității culturale în Nordul României**, Maria și Petrica Codrea

O cultură a găzduirii (Sala Muzeului de etnografie)

Prezentarea și explicarea modului în care patrimoniul cultural poate fi utilizat ca și instrument pentru primirea de noi locuitori în cadrul comunităților (persoane noi ce doresc să se instaleze în comunitate, migranți) devenind un factor de integrare

Moderator: Joao Azevedo, cercetător, IPB-CIMO

Inițiativa 1 : **Proiectul PlurAlps, Creșterea capacităților pentru un Spațiu Alpin pluralist**, Miriam Weiss, Cercetător, EURAC

Inițiativa 2 : **Proiectul MigraACTION: Generații în mișcare**, Anna Bertola, Oficial al Municipality Vinaldo și coordonator al Proiectului MigraACTION

- 18.30 - 18.45** Restituirea rezultatelor: 5 mesaje cheie pentru fiecare atelier de lucru
Moderator: Marie Clotteau, Director al Euromontana
- 18.45 - 20.00** Formarea unor Rețele și căi de parcurs: **Apartenența la comunitățile montane: un simț al identității**
Stabilirea modului în care unele zone montane păstrează cu succes limbajul, cultura și folclorul
- După ora 20.00** *Cină festivă la Restaurantul Hotelului Bradul-Călimani, Strada Republicii, Nr.5, Vatra Dornei 725700*

Ziua 3 – Joi 27 Septembrie 2018

- 09.00 - 10.45** Vor fi organizate trei ateliere paralele, în care se vor face schimb de bune practici în domeniu, pentru a se vedea cum poate fi mobilizat patrimoniul cultural în scopul dezvoltării socio-economice

Autenticitate și calitate: promovarea lanțurilor de valoare („Sala Oglinzilor”, Primăria Vatra Dornei)

Vor fi prezentate experiențe, ilustrând felul în care unele trăsături ale produselor și serviciilor furnizate de zona montană, precum calitatea și autenticitatea, pot fi promovate pentru a depăși obstacolele structurale, pentru a deschide oportunități de piață mai mari și pentru a introduce inovarea, atât în lanțurile de valori, cât și în modelele de afaceri.

Moderator: Anne Castex, Director al Suaci Montagn’Alpes

Inițiativa 1: **AlpFoodway: Conservarea și valorificarea alimentelor alpine**, Cassiano Luminati, Coordonator al proiectului Spațiul Alpin AlpFoodway, Polo Poschiavo

Inițiativa 2 : **Creat în Pyrinei, Redarea proprietăților nobile, lânăii**, Nadine Portail, Manager Relații Externe și Anne Thoby, Designer Textile, Pyrénées Création

Dialogul intergenerațional: transmiterea patrimoniului cultural pentru oportunități viitoare (Sala Muzeului de etnografie)

Transmiterea patrimoniului cultural, a valorilor și identităților către alții, în special către tinerele generații, arătând cum aceasta nu este doar o modalitate de a conserva patrimoniul cultural pe termen lung, ci și un mod de a amplifica dialogul între generații

Moderator: Laura Gascon, Senior Project Manager, Province of Teruel

Inițiativa 1 : **Proiectul YOUrALPS: Educarea tinerilor pentru Alpi: re-conectarea tinerilor și a patrimoniului montan pentru un viitor inspirator în Alpi**, Matej Ogrin, Președinte CIPRA Slovenia, University of Ljubljana

Inițiativa 2 : **Baba Residence**, Florence Tornincasa, Ofițer de Comunicații, Euromontana

Turism: dezvoltarea sinergiilor dintre operatorii de turism și patrimoniul cultural (Sala Casei de Cultură)

Prezentări de exemple inovatoare asupra: felului în care sectorul turismului valorifică și promovează patrimoniul cultural; rolului patrimoniului cultural în realizarea unei oferte turistice pentru patru anotimpuri; căi pentru deblocarea sinergiilor dintre operatorii de turism și actorii implicați în promovarea patrimoniului cultural..

Moderator: Mario Grillo, fermier, CIA

Inițiativa 1: **Parcul climatic Mimisbrunnr din Norvegia**, Dag Inge Bakke, interpret de natură, Norwegian Mountain Center

Inițiativa 2 : **Proiectul SHAPE: Zone de patrimoniu durabil: Parteneriate pentru ecoturism** Ros Bryce, Cercetător, Universitatea Highlands and Islands

11.15 - 11.30 Restituirea rezultatelor: 5 mesaje cheie pentru fiecare atelier de lucru
Moderator: Marie Clotteau, Director al Euromontana

Închiderea Oficială

11.30 - 12.15 **“Viața unui cioban montan englez”**, James Rebanks, cioban și autor al cărții **“Viața unui păstor: povestea Districtului Lacurilor”**

12.15 - 12.30 **Declarația privind strategia Euromontana pentru o utilizare mai bună a patrimoniului cultural din zonele montane și prezentarea unui film despre mesajele cheie – „de luat înapoi, acasă”**, Juanan Gutierrez Lazpita, Președinte al Euromontana și Marie Clotteau, Director al Euromontana

12.30 – 12.35" **„Câteva cuvinte de mulțumire”**, Dănuț Gîțan, Director, Agenția Zonei Montane

12.35 – 15.00 *Prânz*

Euromontana mulțumește membrilor săi și susținătorilor care au participat activ la organizarea celei de-a XI-a Convenții Europene a Munților

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

CE-MONT
Centrul de Economie Montană

Centrul de instruire în agricultură

OPEN FIELDS
FOUNDATION